

SELETUSKIRI

põllumajandusministri määruse „2015. aastal „Eesti maaelu arengukava 2007–2013” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitikaga kaasnevad maaelu arengu toetused ja „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määrus „2015. aastal „Eesti maaelu arengukava 2007–2013” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitikaga kaasnevad maaelu arengu toetused ja „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused” kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 66 lõike 1 ja § 126 lõike 2 alusel, arvestades 2015. aasta riigieelarve seaduse § 1 osa 6 jao 8 liigi 40 kontol 450 toetusteks ettenähtud rahalisi vahendeid ning kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1–40) artikli 18 lõike 4 alusel heaks kiidetud „Eesti maaelu arengukavaga 2007–2013” (edaspidi *arengukava 2007–2013*) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artikli 10 lõike 1 alusel esitatud „Eesti maaelu arengukavaga 2014–2020” (edaspidi *arengukava 2014–2020*).

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna nõunik Ove Pöder (tel 625 6290, ove.poder@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Helen Palginõmm (tel 625 6260, helen.palginomm@agri.ee) ning keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

Määruse eelnõu eesmärk on kehtestada arengukava 2014–2020 peatükis 8.2 nimetatud meetmete, alameetmete ja tegevuse liikide rakendamiseks antavate asjakohaste toetuste ning peatükis 15.6 nimetatud tehnilise abi, samuti arengukava 2007–2013 peatükis 5 nimetatud meetmete, alameetmete ja tegevuste rakendamiseks antavate asjakohaste toetuste ning peatükis 16.1 nimetatud tehnilise abi andmine 2015. aastal.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu on koostatud kahe volitusnormi alusel, mis reguleerivad erinevate programmiperioodide maaelu arengu toetuste andmist. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 66 lõike 1 kohaselt kehtestab põllumajandusminister igal aastal määrusega nende arengukava 2014–2020 meetmete, alameetmete ja tegevuse liikide loetelu, mille raames on eelarveaastal võimalik maaelu arengu toetust taotleda. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 126 lõige 2 annab põllumajandusministrile õiguse kehtestada ka aastatel 2015–2017 igal eelarveaastal arengukava 2007–2013 alusel antavate Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitikaga kaasnevate maaelu arengu toetuste liigid ja toetatavad tegevused. Analoogiliselt aastatega 2009 (põllumajandusministri 10. märtsi 2009. a määrus nr 34) ja 2010 (põllumajandusministri 29. märtsi 2010. a määrus nr 40) on halduskoormuse

vähendamise huvidest lähtuvalt kahe erineva programmiperioodi toetuste andmist käsitlevate volituskriteeriumide alusel koostatud üks, ühine määrus.

Eelarveaastal antavate toetuste kehtestamine täidab nii potentsiaalsete taotlejate teavitamise kui ka arengukava eesmärgipärase juhtimise (sh finantsjuhtimise) funktsiooni. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 66 lõike 6 kohaselt ei teki maaelu arengu toetuse taotlemise õigust, kui selle toetuse andmist ei ole põllumajandusminister eelarveaastal otsustanud. Kui määruse eelnõus ei ole ette nähtud teisiti, käsitatakse arengukava 2014–2020 puhul üldjuhul toetuse taotlemisena komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), artikli 2 lõike 1 punktis 3 nimetatud toetusetaotluse esitamist ning arengukava 2007–2013 puhul komisjoni määruse (EL) nr 65/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad seoses kontrollimenetluse rakendamisega ning nõuetele vastavusega maaelu arengu toetusmeetmete osas (ELT L 25, 28.01.2011, lk 8–23), artikli 2 punktis a nimetatud toetusetaotluse esitamist. Selle definitsiooni kohaselt on arengukava 2014–2020 puhul 2015. aastal võimalik taotleda toetust kõikide määruse eelnõu §-s 8 nimetatud meetmete ja §-des 9–19 nimetatud tegevuse liikide raames, arengukava 2007–2013 puhul aga ainult üksikute mitmeaastaste toetuse liikide raames ja ainult toetuskeemiga juba liitunud isikutel, kellel on kas kehtiv kohustus või § 1 punktis 1 nimetatud toetuse puhul veel toetuse saamise õigus ning kes peavad toetuse saamiseks esitama komisjoni määruse (EL) nr 65/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad seoses kontrollimenetluse rakendamisega ning nõuetele vastavusega maaelu arengu toetusmeetmete osas (ELT L 25, 28.01.2011, lk 8–23), artikli 3 lõikes 2 nimetatud iga-aastase maksenõude. Arengukava 2014–2020 puhul ei avata 2015. aastal taotlusvoore vaid üksikute arengukavas programmeeritud tegevuse liikide osas: nendeks on meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse” tegevuse liik „Kiviaia taastamise toetus” ja meetme 10 „Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede” tegevuse liik „Piirkondlik veekaitse toetus”, mille puhul esimene taotlusvoor toimub 2016. aastal, ning meetme 2 „Nõustamisteenused, põllumajandusettevõtte juhtimis- ja asendusteenused” tegevuse liik „Individuaalse nõustamisteenuse toetamine” ja meetme 19 „Toetus LEADERi kohalikule arengule (CLLD – kogukonna juhitud kohalik areng)” tegevuse liik „Kohaliku arengu strateegiate ettevalmistamine”, mille puhul taotlusvoor toimus 2014. aastal.

Maaelu arengu toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse arengukava 2007–2013 ja arengukava 2014–2020 alusel 2015. aastal antavate toetuste kohta kehtestab põllumajandusminister käskkirjaga.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1–40), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1310/2013, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist

(EAFRD) antava maaelu arengu toetuse kohta ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 vahendite ja nende jaotamise osas 2014. aastal ning nõukogu määrust (EÜ) nr 73/2009, samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) nr 1307/2013, (EL) nr 1306/2013 ja (EL) nr 1308/2013 seoses nende kohaldamisega 2014. aastal (ELT L 347, 20.12.2013, lk 865–883), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), komisjoni määrus (EL) nr 65/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad seoses kontrollimenetluse rakendamisega ning nõuetele vastavusega maaelu arengu toetusmeetmete osas (ELT L 25, 28.01.2011, lk 8–23) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

4. Määruse mõjud

Määruse rakendumise tulemusel kasvab potentsiaalsete taotlejate teadlikkus 2015. aastal antavatest maaelu arengu toetustest ning seeläbi on loodud paremad tingimused nende eesmärgipäraseks kasutamiseks. Kõigi määruse alusel antavate toetuste rakendamise eesmärgi ja eeldatavaid mõjusid on kirjeldatud nii arengukavas 2007–2013 kui arengukavas 2014–2020, sealhulgas nende eelhindamise aruannetes.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Enamiku määruse alusel korraldatavate taotlusvoorude raames vastuvõetavate ning heakskiidetavate taotluste rahastamine (toetuse väljamaksmine toetusesaajale) toimub 2016. aastal või veelgi hiljem ning vastavad kulutused nähakse ette nende aastate riigieelarve seaduses. Mõne toetuse puhul jõutakse väljamakseteni eeldatavasti juba 2015. aastal. Viimatinimetatud kulutused on ette nähtud 2015. aasta riigieelarve seaduse § 1 osa 6 jao 8 liigi 40 kontol 450.

Eelnõu §-s 1 nimetatud arengukava 2007–2013 toetuse liikide puhul rahastatakse 2015. aastal vastuvõetavaid taotlusi kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1310/2013 artikliga 3 juba arengukava 2014–2020 jaoks ettenähtud vahenditest, sest arengukava 2007–2013 vastavate toetusmeetmete eelarved on valdavalt ära kasutatud või ei ole neid võimalik kasutada tulenevalt asjaolust, et toetuse väljamakse jääb 2016. aastasse, ent nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 71 lõike 1 kohaselt on perioodil 2007–2013 EAFRDst abikõlblikud kuni 31. detsembrini 2015 tehtavad kulutused. Nende toetuste rahastamisel kohaldatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1310/2013 artikli 3 lõike 2 punktile b programmiperioodi 2014–2020 vastava toetusmeetme EAFRD osaluse määra. Eelnõu § 1 punktis 1 nimetatud toetuse puhul on arengukava 2014–2020 peatüki 10.3.7 kohaselt selleks 89%, punktis 2 nimetatud toetuse puhul peatüki 10.3.8 kohaselt 75% ja punktis 3 nimetatud toetuse puhul peatüki 10.3.11 kohaselt 85%.

Kõigi eelnõu §-s 8 nimetatud arengukava 2014–2020 meetmete rakendamiseks antavaid toetusi rahastatakse arengukava 2014–2020 vahenditest ning nende suhtes kohaldatakse arengukava 2014–2020 rahastamiskavas alapeatükis 10.3 esitatud EAFRD kaasrahastamise määrasid: eelnõu § 8 punktides 1, 7 ja 12 nimetatud meetmete puhul on selleks 89%, § 8 punktides 2, 6 ja 11 nimetatud meetmete, samuti § 12 punktis 1 nimetatud tegevuse liigi puhul 85%, § 8 punktis 3 nimetatud meetme puhul 84%, § 12 punktides 2 ja 3 nimetatud tegevuse liikide puhul 83%, § 13 punktis 1 nimetatud tegevuse liigi puhul 82%, § 13 punktis 3 nimetatud tegevuse liigi puhul 78%, § 8 punktides 8–10 nimetatud meetmete puhul 75%, § 8 punktis 13 nimetatud meetme puhul 90% ning § 8 punktis 14 nimetatud meetme puhul 72,17%. Eelnõu § 13 punktis 2 nimetatud tegevuse liigi puhul on valdava osa tegevuse liigi rahastamise puhul EAFRD kaasrahastamise määraks 100% (toetust makstakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), artikli 7 lõike 2 ja artikli 14 lõike 1 kohaldamisel Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondile üle kantud vahenditest), väikse osa puhul ka 85%.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning Siseministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilises kooskõlastamise süsteemis EIS. Eelnõu saadeti informatsiooniks ka arengukava 2007–2013 seirekomisjonile ja arengukava 2014–2020 seirekomisjonile. Ministeeriumid ei ole määruse heakskiitmise või kooskõlastamata jätmise kirja ettenähtud tähtpäevaks eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kaudu esitanud ega kooskõlastamistähtaja pikendamist taotlenud, mistõttu tuleb Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt lugeda määrus heakskiidetuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Kevvai
Toiduohutuse ning teaduse ja arenduse asekancler
kancleri ülesannetes